Dáma a věž na obou stranách

Jaroslav Polášek

K podrobnější analýze konstelace D+V x D+V mne přivedl Ivan Skoba, když začal analyzovat excelentní Matoušovu studii č. **1**. Věřím, že článek zaujme jak milovníky studií, tak i praktické hráče. Pozice obsahují mnoho zajímavých motivů, cesta k výhře je až na výjimky jedinečná a bez duálů. Pro snazší přehrání i vlastní analýzu naleznete všechny studie v pgn formátu na http://www.vlasak.biz/evcstud.htm#downturn i na servisní disketě.

Analytik se dnes také neobejde bez šestikamenových databází (viz *http://www.shredderchess.com/online-chess/online-databases/ /endgame-database.html*). O to větší uznání zaslouží Mário Matouš, který svou studii **1** složil ještě bez jejich pomoci!

Mário Matouš
4. č. u., EBUR 2002

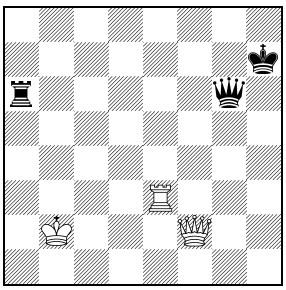

1 bílý vyhraje

Ivan Skoba
originál

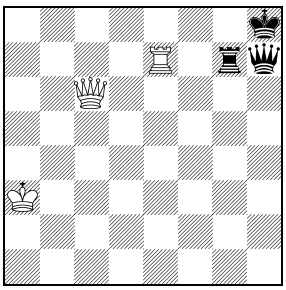

2 bílý vyhraje

V koncovkách s dámou a věží na obou stranách většinou platí, že kdo první zaútočí a dosáhne diskoordinace soupeřových figur, zvítězí.

1. Mário objevil velmi zajímavou pozici, kdy černý vybuduje v rohu téměř nepřekonatelný obranný val. Bílému se ho nakonec podaří rozrušit pomocí zugzwangu. **1.Dh2+!** Jedině tak! Po 1.Dh4+? Dh6 2.De4+ Vg6 by dáma zablokovala cestu věži na e7; svůdné 1.Vh3+?! Kg7 2.Vg3 se zdánlivým ziskem dámy vyvrací věčné šachování věží po šesté řadě. **1...Dh6!** Po 1...Kg7 2.Vg3 Vb6+ se bílému králi podaří před šachy ukrýt na g2: 3.Kc3 Vc6+ 4.Kd4 Vd6+ 5.Ke5 Ve6+ 6.Kf4 Vf6+ 7.Ke3 Ve6+ 8.Kf2 Vf6+ 9.Kg2! Dxg3+ 10.Kxg3. **2.Dc2+!** Ani teď vazba dámy nevede k cíli: po 2.Vh3?! Vb6+ 3.Kc3 Vc6+ 4.Kd4 Vd6+ 5.Ke5 Ve6+ 6.Kf5 Vf6+ 7.Kg4 Vg6+ 8.Kf3 Vf6+ 9.Kg2 Vg6+ se sice bílý král ukryje před dalšími šachy 10.Kh1, ale černý se zachrání buď „protivazbou" 10...Dxh3! 11.Dxh3 Vh6 = nebo i pozičním 10...Vc6!; a po 2.Ve7+?! Kg8 3.Db8+ Df8 4.Ve8 má černý kombinační výmluvu 4...Vb6+! =. **2...Vg6!** Černý drží kompaktní postavení svých figur i za cenu vazby věže. Po jiných tazích bílý vyžene černého krále z rohu a snadno vyhraje, např. 2...Dg6 3.Ve7+ Kh6 4.Dh2+ Kg5 5.Dg3+ Kf5 6.De5+ Kg4 7.Vg7 nebo 2...Kg7 3.Dc7+ Kg6 4.Vg3+ Kf5 5.Dc5+! Kf4 6.De3+ Kf5 7.Vf3+ Kg6 8.De4+ Kg7 9.Db7+ Kg8 10.Dc8+ Kh7 11.Vf7+. **3.Ve7+ Kh8 4.Dc8+!** 4.Dc3+? Vf6! 5.Ve8+ (5.Vf7 Dh2+) 5...Kh7! 6.Dc7+ Dg7!= 7.Ve7? Vf7+. **4...Vg8 5.Dc3+ Vg7** Způsob výhry spočívá v převodu dámy na e4, aby pokryla pole h1 a umožnila závěrečný tempový tah králem. **6.Ve8+ Kh7 7.Dd3+** Na tomto místě musím poprvé varovat před nekritickým použitím DB, které v této pozici ukazují dva tahy vedoucí k výhře: 7.Dd3+ (39) a 7.Dc2+ (44). Nezkušený analytik by mohl chybně prohlásit tah 7.Dc2+ za duál. Při nezbytné podrobnější analýze ale zjistíme, že tomu tak není. Tah 7.Dc2+ sice výhru neztrácí, ale je nelogický – nakonec se musíme vrátit zpět do této pozice a zahrát skutečný a jediný vyhrávající tah 7.Dd3+. **7...Vg6 8.Ve7+ Kh8 9.Dd4+** I zde ukazují DB dva tahy k výhře. Ale 9.Dd8+ není duál, jde jen o ztrátu času; po 9...Vg8 10.Dd4+ Vg7 vznikne stejná pozice jako po 9...Vg7 v hlavní variantě. **9...Vg7** 9...Vf6 10.Vf7! **10.Ve8+ Kh7 11.De4+ Vg6** Dáma pokryla pole h1. **12.Kb1!!** Pointa, tichý tah králem staví černého do zugzwangu: **a) 12...Dh2** Po 12...Dg5 vyhrává jak 13.Ve7+ Kh8 14.Da8+ Vg8 15.Dh1+, tak i 13.Db7+ Vg7 14.Dh1+. **13.Ve7+ Kh6 14.De3+ Vg5 15.Ve6+ Kh5 16.Df3+ a vyhraje**, např. 16...Vg4 17.Df5+; **b) 12...Dh5 13.Ve7+!** 13.Vb8 ztrácí čas, neboť 13...Dd1+ 14.Ka2 Dd2+ vede (po převrácení pozice okolo osy a1-h8) do **4** a bílý musí znovu dosáhnout pozici zugzwangu (může si ale vybrat, zda věž nechá na e8 nebo b8). **13...Kh6 14.Df4+ Dg5 15.Dh2+ Dh5 16.Vh7+ a vyhraje**.

2. Ivan Skoba objevil zajímavou pozici s novými motivy: **1.Ve8+!** Zisk dámy po 1.Dc8+ Dg8 2.Ve8 se nekoná pro 2...Vg3+! 3.Kb4 Vg4+ 4.Kb5 Vg5+ 5.Kb6 Vg6+ 6.Kb7 Vg7+ 7.Kb8 Dxe8! nebo 7...Vg4! s remízou (podobný motiv najdeme v **1** po 2.Vh3?! – Skobova pozice je zrcadlově převrácená okolo hlavní diagonály a1-h8). **1...Vg8 2.Df6+! Dg7 3.Dh4+ Dh7 4.Dd4+ Dg7 5.Ve5! Df8+!** Nejsilnější obrana, snaží se zaujmout kompaktní postavení figur. Slabší je 5...Va8+ 6.Kb3! (6.Kb4 vede k prodloužení děje 6...Vb8+ 7.Ka4 Va8+ 8.Kb3) 6...Vb8+ 7.Kc2 a vyhraje, např. 7...Vc8+ 8.Kd2 Dg2+ 9.Ve2 Dg7 10.Vh2+ Kg8 11.Dd5+ Df7 12.Vh8+ nebo 7...Vf8 8.Vh5+ Kg8 9.Dd5+ Vf7 10.Vg5 v obou případech se ziskem dámy. **6.Kb2 Vg2+** Po 6...Vg7 7.Vh5+ vznikne identická pozice s **1** po 10.Ve8+ (symetricky převrácená okolo diagonály a1-h8). Proto jen v rychlosti 7...Kg8 8.Dd5+ Vf7 9.Ka2! **7.Kb1!** 7.Ve2+? Dg7= **7...Vg1+** 7...Vg7 zkracuje řešení 8.Vh5+! Kg8 9.Dd5+ Vf7 10.Ka2! **8.Ve1+! Vg7 9.Vh1+ Kg8 10.Dd5+ Vf7 11.Ka2!** Vyhrává i 11.Vh2 (po 11...Db4+ vznikne **4**), jde o tzv. organický (neškodný) duál (vyplývající z povahy pozice) – řešení stejně dospěje do závěreč-

ORBIS 64

Výhradní zastoupení firmy CONVEKTA pro Českou a Slovenskou republiku
Růžena Přibylová, Kukelská 904/3-113, 19800 Praha 9, tel./fax 223 007 694, mobil 777 071 192
e-mail orbis64@login.cz, www.chessacademy.cz

NOVINKY

Nabízíme novou verzi programu Chess Assistant 10 vydanou společností Convekta. Tento databázový program obsahuje jeden z nejsilnějších hracích programů na světě Rybku 3, která má nebývalé analytické schopnosti. Možnost upgrade ze starších verzí.

Chess Assistant 10 Starter + Rybka 3	**2100 Kč**
Chess Assistant 10 Profesional + Deep Rybka 3	**3100 Kč**
Gold Nalimov Tablebases I. + II.	**1800 Kč**
Samostatné hrací programy	
Rybka 3 Aquarium	**1300 Kč**
Deep Rybka 3 Aquarium	**2350 Kč**

ného zugzwangu a bez klíčového tahu Ka2! se bílý neobejde. **11...Dg7 12.Vh2 Df8 13.Vh5** a černý je vytempován – vznikla pozice z Matoušovy studie po 12.Kb1! převrácená kolem diagonály a1-h8. Drobnou vadou na kráse je skutečnost, že závěrečný zugzwang funguje i s bílou věží na h2, takže poslední dva tahy lze přehodit (12.Vh5 Df8 13.Vh2).

Jaroslav Polášek
originál

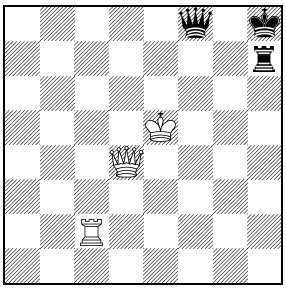

3 bílý vyhraje

Pozice z č. **3**
po 10...Db4+

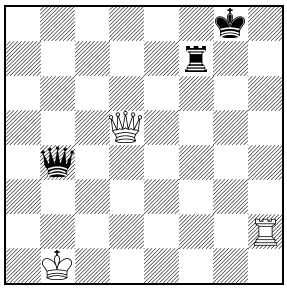

4 bílý vyhraje

Ivan mne příjemně navnadil, a tak jsem začal také experimentovat.

3. Způsob výhry spočívá v návratu bílého krále do vlastního tábora na bezpečné pole b1. **1.Ke4+! Kg8** 1...Vg7 zkracuje řešení 2.Vh2+ Kg8 3.Dd5+ – viz 7.Dd5+. **2.Dd5+ Vf7** 2...Kh8 zkracuje řešení 3.De5+ Vg7 (3...Kg8 4.De6+ Kg7 5.Vc7+ Kh8 6.Vc8) 4.Vh2+ – viz 6.Vh2+. **3.Vg2+** Pětitahovým manévrem převádí věž na nadějnější pole h2. **3... Kh8 4.Dh5+!** 4.De5+? Vf6 5.Vg6? Db4+. **4...Vh7 5.De5+ Vg7 6.Vh2+ Kg8 7.Dd5+ Vf7** Vázne 7...Df7 na zisku dámy 8.Dd8+ Df8 9.Vh8+! **8.Kd3!** První tichý tah. **8...Da3+!** Po 8...De7 9.Dg2+ Vg7 10.Da8+ dojde k rozhození černých figur a vyhnání krále z rohu. **9.Kc2! Da4+!** Po 9...Df8 staví černého do zugzwangu ihned 10.Kd1, ale vyhrává i 10.Kb1 jako v hlavní variantě. **10.Kb1!** Ostatní ústupy vedou jen k opakování tahů, např. 10.Kb2 Db4+ 11.Ka2 Da4+ 12.Kb1. **10...Db4+**

4. 11.Vb2 Df8 12.Ka2! Druhý tichý tah. Ke zbytečnému oddálení pointy by došlo po 12.Vg2+ Kh8 13.Dd4+ Vg7 14.Vh2+ Kg8 15.Dd5+ Vf7 16.Ka2! a vznikne závěrečný zugzwang s jediným rozdílem, věž místo na h5 stojí na h2. **12...Kh7** Po 12...De7 bílý vyhraje např. 13.Dg2+ Kh8 14.Dh3+ Kg8 15.Dg3+ Kh8 16.Vh2+ Vh7 17.Db8+ nebo 13.Vg2+ Kh8 14.Vh2+ Kg8 15.Dg2+ s rozhozením černých figur. **13.Vh2+ Kg8 14.Vh5!** Poslední tichý tah. Černý je vytempován. Shodná závěrečná pozice jako v **2** (a **1** po 11.Kb1! s diagonální symetrií).

Jaroslav Polášek
originál

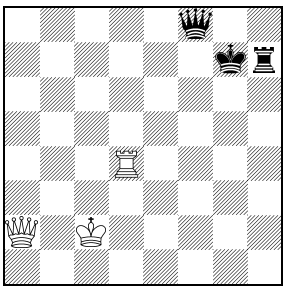

5 bílý vyhraje

Pozice z č. **5**
po 16...Vf7

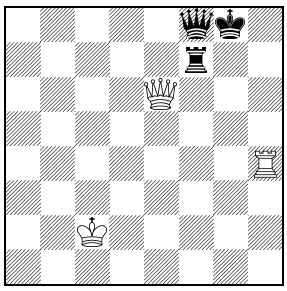

6 bílý vyhraje

5. Motiv přiblížení dámy pomocí schodů a mezišachů věže je obsažen už v Matoušově studii. Podařilo se mi schody zkonstruovat hodně dlouhé – spojují 9 polí a2-b2-b3 až e5-e6. **1.Vg4+ Kh8 2.Db2+!** Po schodech dojde bílá dáma až na e6, aby pokryla klíčové pole g4 pro svou věž. **2...Vg7 3.Vh4+ Kg8 4.Db3+ Vf7 5.Vg4+ Kh8 6.Dc3+ Vg7** 6...Vf6 7.Vg6 **7.Vh4+ Kg8 8.Dc4+ Vf7 9.Vg4+ Kh8 10.Dd4+ Vg7 11.Vh4+ Kg8 12.Dd5+ Vf7 13.Vg4+** Dáma musí dojít až na e6 (po 13.Kb1? Dg7 chybí bílému tah 14.Vg4). **13...Kh8 14.De5+ Vg7 15.Vh4+ Kg8 16.De6+ Vf7** viz **6**.

6. Bílý dosáhl ideální pozici a může přesunout povinnost tahu na černého. **1.Kb1! Db8+** Po 1...De7 2.Dg4+! Vg8 vyžene bílý černého krále z rohu nejsnáze pomocí 3.Dc8+ Kf7 4.Dc4+ atd. Obrana 1... Dc5 je analyticky trochu náročnější, přestože černý ztratí rychle svou obranou pozici; řešení je překvapivě jednoznačné a bez duálů: 2.Dg6+! Kf8 3.Dh6+ Ke7 4.Ve4+ Kd8 5.Dh4+ Ve7 6.Vd4+ Ke8 7.Dh8+ Kf7 8.Dh7+ Kf6 9.Dh4+ Ke6 10.De1+! Kf6 11.Vf4+ Kg6 12.Dg3+! Dg5 13.Vg4 se ziskem dámy a výhrou. **2.Kc1!** 2.Kc2 Dc7+ 3.Kb1 (3.Vc4? Dh2+=) 3...Db8+ vede jen k opakování tahů. **2...Df8!** Podruhé varuji před nekritickým použitím DB – také obranné tahy černého nelze posuzovat mechanicky. Nejlepší tah podle databáze (tj. nejvíce oddalující mat) nemusí být nejsilnější obranou. Může vést např. ke ztrátě figury a technicky snadno vyhrané koncovce. Proto musí nastoupit ruční analýza. Zde je ze studiového hlediska tah 2...Df8+ (DB 45) silnější než favorit DB 2...Dc7 (49). Po 2...Dc7+ 3.Vc4 De7 (po 3...Dd7 4.Vg4+! se ukazuje klíčová pozice dámy na e6, odkud kryje g4) 4.Dg4+! Kh8 5.Dh3+ Kg8 6.Dg3+! bílý snadno vyžene černého krále z rohu, např. 6... Vg7 7.Vc8+ Kh7 8.Dh2+ Kg6 9.Vc6+ Kf5 10.Df2+ s matovým útokem.

Šachová akademie Praha

Pořádá pod vedením IM Josefa Přibyla semináře pro děti, mládež, dospělé šachisty bez omezení věku a výkonnosti a trenéry. Posluchači dostávají skripta s tématy, lze absolvovat i dálkově. Kurzy jsou jednou měsíčně v pátek od 14:30 do 20:00 hodin v DDM hl. města Prahy, Karlínské Spektrum, Karlínské nám. 7, Praha 8
Cena: za rok 2400 Kč, jednotlivý seminář 500 Kč.

Termíny ve šk. roce 2009/10

29. 1., 19. 3.,
16. 4., 21. 5., 11. 6.

Info:
Josef Přibyl, tel. 242 485 405, mobil 777 071 192,
e-mail josef.pribyl@chessacademy.cz,
www.chessacademy.cz

HABEAS CORPUS

3.Vg4+! Následuje přesunout dámy na d5. **3...Kh8 4.De5+ Vg7 5.Vh4+ Kg8 6.Dd5+ Vf7** A tichý tah věží! **7.Vh2! Da3+!** Po 7...De7 rozhodne standardní vyhnání z rohu 8.Dg2+! Vg7 9.Da8+ atd. Složitější 7...Dc8+ vede po 8.Vc2! Df8 9.Vg2+! Kh8 10.Dd4+ (10.Dh5+ je ztráta času 10...Vh7 11.De5+ Vg7 12.Vh2+ Kg8 13.Dd5+ – viz 12.Dd5+) 10... Vg7 (10...Vf6 11.Vh2+ Kg8 12.Dg1+! Kf7 13.Da7+) 11.Vh2+ Kg8 12.Dd5+ Vf7 do pozice, kde vyhrává tichý tah králem 13.Kd1! (ale stačí i složitější 13.Kb1 Db4+ viz **4**) a černý musí oslabit svou pevnost. Varianty již známe: 13...De7 14.Dg2+ Vg7 15.Da8+ nebo 13...De8 14.Vg2+ Kf8 15.Dd6+ De7 16.Db8+ De8 17.Vg8+. **8.Kb1! Db4+** viz **4**.

Jaroslav Polášek
originál

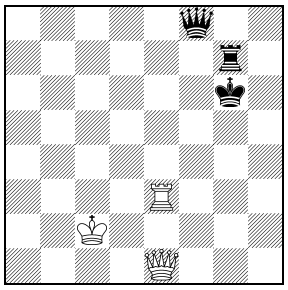

7 bílý vyhraje

Skoba & Polášek
originál

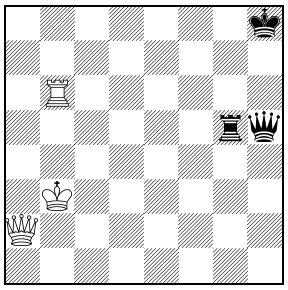

8 bílý vyhraje

7. Dáma po schodech nejprve sestoupí z e6 až na c3, aby se po chvíli vrátila zpět na e6. Vše za účelem vylepšení postavení věže. Ve studii je dokonce pět tichých tahů bílého (dva králem a tři věží).
Po uvolnění sloupce e pro dámu **1.Vg3+ Kh7 2.Vh3+ Kg8 3.De6+ Vf7** je potřeba přemístit věž z nevýhodné třetí řady, na které černá dáma dokáže pokrýt pole g3 z b8. V první fázi převedeme dámu na c3, aby pokryla pole f3. **4.Vg3+ Kh8 5.De5+ Vg7 6.Vh3+ Kg8 7.Dd5+ Vf7 8.Vg3+ Kh8 9.Dd4+ Vg7 10.Vh3+ Kg8 11.Dc4+ Vf7 12.Vg3+ Kh7!** (12... Kh8 13.Dc3+ zkracuje řešení o jeden tah) **13.Dd3+ Kh8 14.Dc3+ Vg7** (14...Kh7? 15.Vh3+ Kg8 16.Dh8 mat) První fáze skončila. **15.Vf3!** (15.Vh3 vede k opakování tahů) **15...Db8!** Kryje pole g3. Bílá dáma musí zpátky na e6 – pokrytím pole g4 umožní převod věže na čtvrtou řadu. **16.Vh3+ Kg8 17.Dc4+ Vf7 18.Dg4+** Standardní manévr 18.Vg3 nevychází pro 18...Dxg3. **18...Vg7 19.De6+ Vf7 20.Vh4!** První tichý tah. **20...Df8** 20...Dc7+ 21.Kb1! Db8+ vede k přehození pořadí tahů a 21...Db7+ 22.Kc1 Dc7+ 23.Vc4! k analýzám v **6** (po 2...Dc7+ 3.Vc4). **21.Kb1!** Druhý tichý tah. A jsme v pozici č. **6**.

8. Pozice s dlouhými úvodními tahy dámou a trojúhelníkovým tempovým manévrem. **1.Da8+!** 1.Da1+? Ve5= **1...Vg8 2.Da1+ Vg7 3.Vb8+ Kh7 4.Db1+ Vg6 5.Dd3! Dh1!** Dáma kryje pole b7. Po 5...Dg4 vyhraje 6.Vb7+ Kh8 7.Dc3+ Vg7 8.Vb8+ Kh7 9.Dc2+ Kh6 (9...Vg6 10.Dh2+ Vh6 11.Vb7+ Kg6 12.Dd6+) 10.Dc6+. **6.Dd7+** Bílý přesune trojúhelníkovým manévrem povinnost tahu na černého. **6...Vg7 7.Df5+ Vg6 8.Dd3** Černý je v zugzwangu, musí táhnou dámou a přestat krýt pole b7. **8...Dh6** Od Matoušovy studie **1** (po 7...Vg6) se postavení liší jen pozicí krále (b2) a bílé věže (e8). Další postup je proto podobný – převést dámu na e4, a pak tichým tahem krále dostat černého do dalšího zugzwangu. **9.Vb7+ Kh8 10.Dd4+ Vg7 11.Vb8+ Kh7 12.De4+ Vg6 13.Ka4** Stačí i 13.Ka2 Dd2+ viz **4** (nutno pozici převrátit okolo osy a1-h8). **13...Dg5 14.Db7+ Vg7 15.Dh1+ a vyhraje**, např. 15...Kg6 16.Vb6+ Kf7 17.Df3+ Kg8 18.Vb8+ Kh7 19.Dh3+ Kg6 20.Vb6+.

Úspechy našich skladateľov (I)

Michal Hlinka a J. Polášek
Saryčev 100 MT 2009, 5. č.uz.

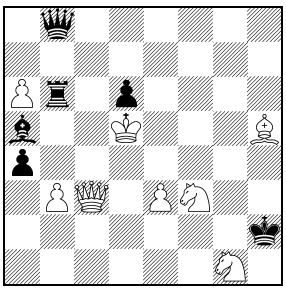

1 č. ťahá, biely remizuje 8+6

Jaroslav Polášek a M. Hlinka
Saryčev 100 MT 2009, 2. p.zm.

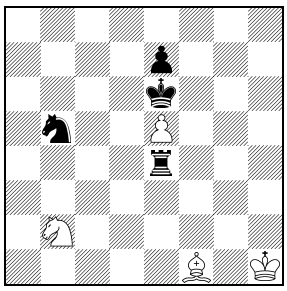

2 biely remizuje 4+4

Michal Hlinka a Ľuboš Kekely
Moderný šach 2009, 2.-3. c.

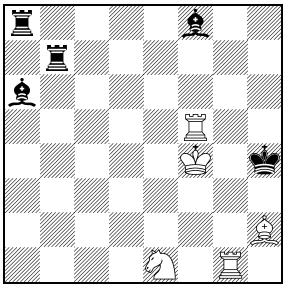

3 biely remizuje 5+5

Jaroslav Polášek
Moderný šach 2009, 4. č.uz.

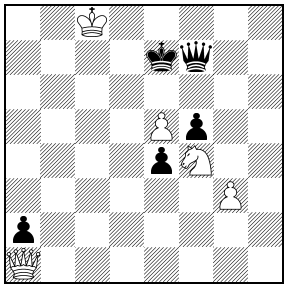

4 biely vyhrá 5+5

1 1...Kh1! 2.Da1! (2.Dc1? Dg8+ 3.Ke4 Dh7+ 4.Kf4 Vb4+ 5.Jd4 Vxd4+! 6.exd4 Dh6+ -+) **2...Vb5+ 3.Ke4** (3.Ke6? Dc8+ 4.Ke7 Sd8+ 5.Kf7 Vf5+ 6.Kg7 Dd7+ 7.Kh6 Sf6 8.Je2+ Sxa1 9.Jg3+ Kg2 10.Jxf5 axb3 -+) **3...d5+! 4.Kf5!** (4.Kd3? Vxb3+) **4...d4+ 5.Ke4** (5.Kg4? Dg8+) **5...Da8+ 6.Kd3 Vxb3+ 7.Ke2 Dxa6+ 8.Kf2 dxe3+ 9.Kg3 Dd6+** (9...Sc3 10.Dc1! Sd2 11.Dd1! Dd6+ 12.Kh3 Dd7+ 13.Sg4 Dh7+ 14.Kg3 Dh2+ 15.Jxh2 e2+ 16.Dxb3 e1D+ 17.Kh3 axb3 18.Je2! =) **10.Kh3! De6+!** (10...Dd7+ 11.Sg4 Dh7+ 12.Sh5!, alebo aj 12.Jh4!) **11.Sg4 Dh6+ 12.Sh5!!** 12.Jh4!? e2+ 13.Sf3+ Vxf3+ 14.Jgxf3+ e1D 15.Jxe1 De6+! 16.Jf5!? (16.Kg3 Dxe1+) 16...Dxf5+ -+ **12...Dxh5+ 13.Jh4 e2+** 13...Dd1!? 14.Dxd1 e2+ 15.Dxb3 axb3 16.Jxe2 b2 17.Jf5! Se1 18.Jg3+ (alebo 18.Jc3! s prehodením ťahov) 18...Sxc3 19.Jg3+ Kg1 20.Je2+ Kf2 21.Jxc3 = **14.Jgf3+ e1D 15.Dxe1+ Sxe1** =, pat s väzbou dvoch figúr. Rozhodca M. Muradov uvádza: táto idea už bola spracovaná v štúdií A. Lewandovski, 3. č.u. Tidskrift for Schack 1993. Avšak, keď si túto štúdiu pozrieme, Kg4, Vc2, Jd7, Je5, Pa2, a7 – Kh1, Dd8, Vb7, Sa6 (6+4) =, 1.Kg3 Dg5+ 2.Jg4 Vxa7 3.Jde5 Sb7 4.Jd3! Va3 5.Vh2+ Kg1 6.Vg2+! Kf1 7.Vf2+ Kg1 8.Vg2+ Sxg2 pat, budeme mať z jeho argumentu zmiešané pocity...

2 1.Sc4+! (1.Sxb5? Vb4 2.Sc4+ Kd7! 3.Kg2 Vxb2+ -+ EGTB) **1...Kxe5 2.Sxb5** (2.Jd3+!? Kd4 3.Sxb5 Vh4+! 4.Kg2 Vh5 5.Sa6 Vh6 6.Jb4 Vb6 7.Jc2+ Kc3 8.Je3 Vxa6 9.Jd5+ Kd4 10.Jxe7 Ke5 -+) **2...Ve1+ 3.Kh2!** (3.Kg2? 5.Vb1 4.Jd3+ Kd4 5.Sd7 Vb7 6.Sf5 Vb5 7.Sh7 Vh5 8.Sg6 Vg5+ -+) **3...Vb1 4.Jd3+ Kd4 5.Sd7!** (5.Se8? Vb8 6.Sg6 Vb6 7.Sf5 Vf6 8.Sh7 Vh6+ -+) **5...Vb7 6.Sf5** (6.Sc8? Vb8 7.Sf5 Vf8!) **6...Vb5 7.Sh3! Kxd3 8.Sf1+ =.** Biely sa ubráni vtipnou hrou strelca s návratom na pole f1 (Sf1-c4-b5-d7-f5-h3-f1).

3 1...Sh6+ (1...Vb4+ 2.Ke3 Ve8+ 3.Kd2 Vd4+ 4.Kc3 Vc4+ 5.Kb2 Vb4+ 6.Kc2 Vc8+ 7.Kd2 Sh6+ 8.Sf4 Sxf4+ 9.Vxf4+ Vxf4 10.Jg2+ =) **2.Kf3 Vb3+ 3.Kg2 Vg8+ 4.Kh1 Sb7+ 5.Jg2+** 5.Vg2!? Vb1 6.Sg1 Vxe1 7.Vf4+ Kh5! (7...Kh3? 8.Vf3+ Kh4; po 8...Sxf3 pat; 9.Vh3+ Kxh3 pat; 7...Sxf4 pat) 8.Vf5+ Vg5 9.Vfxg5+ Sxg5 -+ **5...Vxg2** (5...Kg4 6.Vf7 Vg7 7.Vxb7! Vgxb7 8.Je3+ Kf3 9.Jf5 =) **6.Vxg2 Vb1+ 7.Sg1 Se3 8.Vf4+!!** (8.Kh2? Sxg1+ 9.Kh1 Sf2+ 10.Kh2 Sg3+ 11.Vxg3 Vh1 mat) **8...Sxf4 pat,** alebo **8...Kh3 9.Vf3+! Sxf3 pat.** Aristokratická pozícia, dva paty s väzbou dvoch figúr a zvodnost 5.Vg2!?, kde čierny pat vyvráti.

4 1.e6! (1.Dd4? Dg8+ 2.Kc7 a1D 3.Dxa1 Dc4+ 4.Kb6 Db4+ 5.Ka6 Dc4+ 6.Ka5 Dc5+ =) **1...Dg8+ 2.Kc7 Dxg3** (po 2.Dd8+ 3.Kb7 Da5 biely má vyhratú koncovku) **3.Dxe5! Dxf4!** (3...a1D 4.Dd6+ Kf6 5.Jd5+! Kg7 6.Dxg3+ +-) **4.Dxf4 a1D 5.Dd6+ Kf6 6.e7+ Kf7 7.De6+!! Kxe6 8.e8D+ Kd5** (8...Kf6 9.Dh8+) **9.Dc6+ Ke5 10.Dd6 mat.** Čierny sa bráni vynaliezavo, avšak aj biely obetuje dámu, čo korunuje potupným matom 10.Dd6.

Jaroslav Pospíšil (*1934) stále aktívny

5 1.Sb2+! (1.Jxa8? Kd4 2.Jb6 Jc6! =) **1...Kd6 2.Sa3+** (2. Jxa8? Kc5 3.Jb6 Jc6 =) **2...Kc6 3.Jxa8! Kb7 4.Sc5! Jc8! 5.Kf8!!** (5.Ke6? Kxa8 6.Kd7 Kb7 zugzwang =) **5...Kxa8** (5...Kc6!? napr. 6.Sb4 Kb7 7.Ke8! Ja7 8.Sc5 +-) **6.Ke8! Kb8 7.Kd8! Kb7 8.Kd7! Kb8 9.Kc6! Ka8 10.Kc7 a vyhrá.** Aby biely splnil výzvu, musí dobyť figúru a zachrániť pešiaka: najprv vytlačí čierneho kráľa od Pc4 a manéver ukončí pekným zugzwangom.

6 1.Vh2+! (1.a8D Sb5+ 2.Kd2 Sxe2 3.Kxe2 Je5 pozičná remíza Karsteda, podobne aj 1.Ve6 Sc6! 2.Vxc6 Je5+ 3.Ke4 Jxc6 4.a8D Je5)

Jaroslav Pospíšil
Moderný šach 2009, 1. cena

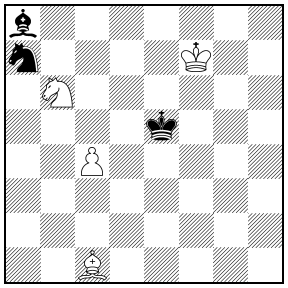

5 biely vyhrá 4+3

Jaroslav Pospíšil
Moderný šach 2009, špec. cena

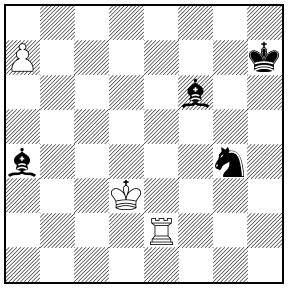

6 biely vyhrá 3+4

Jaroslav Pospíšil
Praha - originál

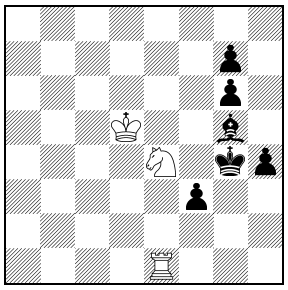

7 biely vyhrá 3+6

Jaroslav Pospíšil
Praha - originál

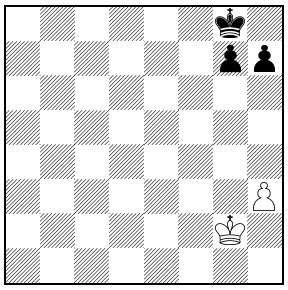

8 biely remizuje 2+3

1...Jxh2 2.a8D Sb5+! (2...Jg4!? 3.De4+!! biely zabráni vzniku oboch pozičných remíz) **3.Kc2!!** (3.Ke4? Jg4!; 3.Ke3? Jg4+; 3.Kd2!? Se8!!) **3...Kh6!** Iné možnosti sú slabšie, 3...Jg4 4.De4+; 3...Sg7 4.Dh1 Se5 5.De4+; alebo 3...Kg6 4.Dg2+. **4.Df8+!** (4.Db8!? Jf3!; 4.Dh1!? Se8!! 5.Dxh2+ Kg7 a dosiahne Lolliho remízu) **4...Kg6! 5.Dg8+ Kh6** (5...Sg7 6.De6+ Sf6 7.De4+ Kh6 8.Df4+ Kg7 9.Dc7+ Kg6 10.Dxh2 +-) **6.De6! Kg7! 7.De4!!** Riešenie vrcholí **7...Jf3! 8.Db7+!! Kg6 9.Dxf3+-,** lebo čierny Lolliho pozíciu už nedosiahne. Zložité, ale dnes si v analýzach možno pomôcť v EGTB.

Originály **7** a **8** sú súčasťou riešiteľskej súťaže. Prvá skladba je rozšírením idey R. Réti, Tijdschrift 1922; druhá vznikla inšpiráciou z R. Réti, Tijdschrift 1921. **Riešenie posielajte do 28.2.2010.**

Naše súťaže

Československý šach vypísal **Medzinárodnú skladateľskú súťaž štúdií,** do ktorej budú zaradené všetky originálne skladby uverejnené v tomto časopise v rokoch 2009 – 2010. Príspevky posielajte na adresu: hlinkamichal55@gmail.com s kópiou na hlinka@zmail.sk v textovom súbore, alebo vo formáte pgn, cbf, cbh, respektíve poštou na **M. Hlinka, Heydukova 1, 040 01 Košice**. Rozhodca súťaže Stanislav Nosek, Dačice, udelí ceny, čestné uznania a pochvalné zmienky.

Celoročné riešiteľské súťaže na štúdie, ktoré budú uverejnené bez riešenia. Za úplne riešenie bude možné získať 5 bodov. Víťaz získa kompozičnú knihu. **Riešenie posielajte do dvoch mesiacov** od uverejnenia štúdií na adresu M. Hlinku.

Riešenie štúdií z č. 4/2009

Č. 28 Ľ. Kekely, Ke1, Vf2, Sd6, Pc2 – Kb1, Se8, Sh6, Pa3, d3, e2 (4+6) =, **1.cxd3** (1.Sxa3? d2+ 2.Kxe2 Sh5+ -+) **1...a2 2.Se5 Sh5 3.Vh2** (3.Vxe2? Sxe2 4.Kxe2 Sc1 -+) **3...Sf4! 4.Vxh5! Sxe5 5.Kxe2! Kc2! 6.Vh1 Sb2 7.Kf3! Sc1 8.Vh2+ Sd2 9.Vh1** =.

Č. 29 I. Akobia, Kh8, Vf1, Pf2, h7 – Kd8, Vh6, Pa4, b5, f7 (4+5) +-, **1.Kg7!** (1.Kg8!? b4 2.Va1 a3 3.h8D Vxh8 4.Kxh8 Kc7 5.Kg7 Kb6 6.Kxf7 Kxb5; 1.Vg1!? b4 2.Kg7 Vxh7+ 3.Kxh7 b3 4.Vb1 Kd7 =) **1...Vh2! 2.h8D+** (2.Vd1+!? Kc7 3.h8D Vxh8 4.Kxh8 Kb6 5.Vb1 Ka5 6.Kg7 b4 7.Kxf7 b3; 2.Vb1!? Vg2+! 3.Kh8 Vxf2 4.Vxb5 Vg2 5.Vb8+ Ke7 =) **2...Vxh8 3.Kxh8 Kc7 4.Vb1 Kb6 5.Kg7/Kg8 Ka5 6.Kxf7 b4 7.Ke6 a3 8.Kd5 a2 9.Va1 b3 10.Kc4 Ka4 11.Kc3 Ka3 12.Vh1!** (12.Vg1!? b2 13.Vg8 b1J+! 14.Kc2 Jc3 15.Vg1 Je2! =) **12...b2 13.Vh8 b1J+! 14.Kc2 Jc3 15.Vh1 Je2 16.Vh3+** +– (16.Ve1? Jd4+ =).

Č. 30 J. Mikitovics a I. Akobia, Kh6, Sd2, Pf6 – Kg4, Jf8, Pb3, c5 (3+4) =, **1.Sc3!** (1.Sc1!? Kf5 2.Sb2 Jd7 3.f7 c4 4.Sg7 Ke6 5.Kg6 Jf8+! 6.Sxf8 b2 -+) **1...Jd7! 2.f7** (2.Kg6? Jxf6 -+) **2...Kf5 3.Kh7!** (3.Kg7!? c4! 4.Sa1 Ke4 5.Kg6 Kd3 6.Kf5 c3 7.Ke6 Jf8+ -+) **3...c4 4.Sg7 Ke6 5.Kg8 Kf5 6.Kh7 Ke6 7.Kg8** pozičná =, alebo **7...Kd6 8.Kh7 Kd5 9.Kg6 Ke4 10.Kg5** (10.Kh6? Kd3 -+) **10...Kd3 11.Kf5 c3 12.Ke6** =.

Č. 31 D. Keith, Kf1, Va3, Vf7, Sg6, Pb7 – Kg4, Dh2, Vc2, Pf3 (5+4) =, **1.Sh5+!** (1.Sf5+? Kg5! -+) **1...Dxh5 2.Vg7+!** 2.Va4+? Kh3 3.b8D Vc1+ 4.Kf2 Dc5+ 5.Kxf3 Dd5+! 6.Kf4 Vf1+ 7.Ke3 Ve1+ -+) **A) 2...Kh4!? 3.Va4+ Kh3 4.Vg3+!** (4.b8D? Vc1+) **4...Kxg3 5.b8D+ Kh3 6.Vd4!! Dh6 7.Dd6! Dxd6 8.Vxd6 Kg3 9.Vg6+** =, alebo **B) 2...Kh3!? 3.Vh7!!** (3.Vg3+? Kh2!; 3.b8D? Vc1+) **3...Dxh7 4.b8D Vc1+ 5.Kf2 Dc2+ 6.Kxf3 Vf1+! 7.Ke3 Dc1+ 8.Ke2+** =.